

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Factors Affecting the Success of Thesis Writing of Graduate Students,
Faculty of Science, Mahasarakham University

สุพรรณนิการ์ บุตรวงษ์*

วันรับ 16 / พฤษภาคม / 2565

ตรวจสอบ 25-30 / พฤษภาคม / 2565

ตอบรับ 20 / มิถุนายน / 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยจำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการวิจัย และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สำเร็จการศึกษาระหว่าง

ปีการศึกษา 2560-2563 จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.948 วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (= 4.67) คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ส่วนด้านการบริหารจัดการตนเองของ

*คณบดีบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
โทร. 0814275957, Email. Saradisayasarin@gmail.com

นิสิต (= 4.28) ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต (= 4.10) ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย (= 4.00) โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา การประกอบอาชีพ และประเภทของการทำวิจัย เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการทำวิจัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการจำแนกการประกอบอาชีพ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.1 ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ มากที่สุด 3 อันดับ คือ

1. นิสิตทำงานประจำ จึงบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไม่ได้ แลค่อนข้างลำบากในการเดินทางมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา

2. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทดลองไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัยและชำรุด

3.ระบบ Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) ไม่เสถียร

3.2 ข้อเสนอแนะที่มีส่วนช่วยให้การทำ

วิทยานิพนธ์สำเร็จมากที่สุด 3 อันดับ คือ

1. นิสิตวางแผนและบริหารจัดการเวลาให้ได้ตามแผนที่วางไว้

2. ต้องมีความขยัน มุ่งมั่น อดทน ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบต่องานวิทยานิพนธ์ของตัวเอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ทุนสนับสนุนการวิจัยของนิสิตและ การส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ที่ช่วยนิสิตในการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์, นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were:

1. to study the factors affecting the success in conducting graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University, 2. to compare factors affecting the success in conducting graduate students' thesis classified by gender, age, occupation, course of study, and type of research, and 3. to study problems and suggestions resulting in the successful completion of the graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University. The participants were 115 graduate students from the Faculty of Science, Mahasarakham University who graduated within the academic year 2017-2020. The research instrument was questionnaires with a reliability rated value of 0.948. The data was analyzed by using computer software packages to find the

frequency, percentage, mean, and standard deviation, and to compare the differences between the two groups of variables using a t-test.

The results of this research revealed that:

1. Factors affecting the success in conducting graduate students' thesis at the Faculty of Science, Mahasarakham University, was thesis advisor with the highest average ($= 4.67$). As for, the students' self-management ($= 4.28$), the students' academic knowledge ($= 4.10$), the university services ($= 4.00$), in general, the average was at a high level.

2. After compared factors affecting the success in conducting graduate students' thesis classified by gender, age, occupation, course of study, and type of research, it was found that gender, age, course of study, and type of research had no significant different effect on the success factor of the thesis. While, occupational classification was found that the factors affecting the success of the dissertation were significantly different in university administration at the level 0.05. As for the academic knowledge of the students, the students' self-management and the thesis advisors, there was no significant difference in the effect on the success of the thesis at the 0.05 level.

3. Comments on problems and suggestions for success in graduate students' thesis, Faculty of Science, Mahasarakham University

were as follows:

3.1 The top 3 problems encountered in conducting the thesis were

1. Students have a regular job and therefore cannot manage their time in the thesis. And it is quite difficult to come to meet their advisor.

2. The instruments and equipment used in the experiment were insufficient, out of date and damaged.

3. The Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) is unstable.

3.2 The top 3 recommendations that contributed to the successful completion of the thesis were

1. Planning and management of students' time to achieve as planned.

2. Diligence, commitment, patience, punctuality and taking responsibility for their research.

3. Availability of research tools, student research funding support, and the promotion of skills in various fields that help students complete their thesis within the time specified in the curriculum.

Keywords: Factors Affecting the Success of the Thesis, graduate level.

บทนำ

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้ความสำคัญไปที่กระบวนการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้บัณฑิตสามารถศึกษา ค้นคว้า และ

ทำวิจัย ที่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมถึงเพื่อให้เกิดความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มุ่งหวังผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สร้างงานวิจัยที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ และมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ พัฒนาระบบการศึกษาบริการวิชาการที่หลากหลาย และมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แสวงหาองค์ความรู้จากปัญหาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อมประสานภูมิปัญญาแบบบูรณาการ พัฒนางานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรจึงมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตให้มีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมุ่งหวังที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ สามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัย สามารถนำความรู้ไปเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง รวมถึงมุ่งเน้นให้นิสิตมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการ(2552) ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตต้องมีมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านทักษะทางปัญญา 4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาที่ผ่านมา จะมีนิสิตบางส่วนที่สามารถทำวิทยานิพนธ์ได้แล้วเสร็จและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ยังมีนิสิตอีกบางส่วนที่ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์

ให้แล้วเสร็จ และไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด ส่งผลให้บุคคลทั่วไปมองว่าการบริหารจัดการของหลักสูตรไม่ดี ไม่มีคุณภาพ ทรงธรรม ชีระกุล (2547) ทั้งที่อาจมีปัจจัยในหลายๆเรื่องที่มีผลกระทบต่อกระบวนการวิทยานิพนธ์ของนิสิต ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงเพื่อเป็นแนวทางให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการให้คำแนะนำนิสิตบัณฑิตศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษา และ ประเภทของการวิจัย
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของ

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้

ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน

ด้านที่ 1 ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต

ด้านที่ 2 ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต

ด้านที่ 3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ด้านที่ 4 ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาบัณฑิตและคณาจารย์บัณฑิตในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2560 - 2562 จำนวนทั้งสิ้น 118 คน ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามให้กับนิสิตที่เข้าพระราชทานปริญญาบัตร ปีการศึกษา 2562 โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในวันซ้อมรับปริญญา เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2563

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ในเดือนธันวาคม 2563 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2560-2561 และสำหรับผู้ที่ไม่ได้เข้ารับปริญญาบัตรในปีการศึกษา 2562 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 115 คน และได้นำมา

แบบสอบถามที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างตัวแปร จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการวิจัย ในการทำวิทยานิพนธ์ต่างกัน โดยใช้ One-way Analysis of Variance

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลวิจัยออกเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 115 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีสถานภาพโสด 80 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 มีอายุระหว่าง 25 - 30 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 เป็นนิสิตที่มีงานทำงานแล้ว จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 57.4 เป็นนิสิตหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วท.ม.) จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 69.6 ส่วนมากเป็นนิสิตสาขาวิชาชีววิทยา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 โดยนิสิตใช้ระยะเวลาในการศึกษา มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 ทำวิทยานิพนธ์ประเภทการวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน

จากตาราง 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำ วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา	นิสิต (N = 115)		ระดับ
	μ	σ	
1. ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต	4.10	0.66	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต	4.28	0.64	มาก
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	4.67	0.52	มากที่สุด
4. ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย	4.00	0.86	มาก
รวม	4.26	0.67	มาก

ในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (=4.67) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต (=4.28) อันดับต่อมาคือ ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต (=4.10) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย (= 4.00)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ การประกอบอาชีพ หลักสูตร การศึกษา และประเภทของการวิจัย

พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ

พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ความสำเร็จในการทำ วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา	ไม่ได้ทำงาน(49)		มีงานทำแล้ว(66)		F	Sig.
	μ	σ	μ	σ		
1. ด้านความรู้ทางวิชาการ ของนิสิต	4.00	0.54	4.10	0.52	0.699	0.405
2. ด้านการบริหารจัดการ ตนเองของนิสิต	4.30	0.54	4.25	0.50	1.218	0.272
3. ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์	3.93	0.24	3.95	0.20	0.556	0.457
4. ด้านการบริการของ มหาวิทยาลัย	3.85	0.97	4.19	0.61	4.679	0.033*
รวม	4.05	0.5925	4.0975	0.4875		

จากตาราง 2 พบว่านิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะที่จะประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ มากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. นิสิตทำงานประจำ จึงบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไม่ได้ แลค่อนข้างลำบากในการเดินทางมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา 2. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการทดลองไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัยและชำรุด และ 3. ระบบ Integrated Thesis & Research Management System (iThesis) ไม่เสถียร ข้อเสนอแนะที่มีส่วนช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จมากที่สุด 3 อันดับ คือ 1. นิสิตวางแผนและบริหารจัดการเวลาให้ได้ตามแผนที่วางไว้ 2. ต้องมีความขยัน มุ่งมั่น อดทน ตรงต่อเวลา และ มีความรับผิดชอบต่องานวิทยานิพนธ์ของตนเอง 3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ทุนสนับสนุนการวิจัยของนิสิตและการส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ ที่ช่วยนิสิตในการจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำ

วิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิตอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องที่ทำวิจัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วิทยานิพนธ์เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงออกทางสติปัญญา ความรู้ความสามารถในการค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาความรู้ โดยนำเอาความรู้ที่นิสิตได้ศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้และจัดนำเสนอเป็นรูปแบบรายงานเป็นรูปเล่มตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งนิสิตควรเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และเป็นหัวข้อที่นักศึกษามีความรอบรู้ ทั้งนี้ได้ความรู้จากการศึกษาตามหลักสูตรจากประสบการณ์ การปฏิบัติงานในหน้าที่ เพราะจะทำให้นิสิตมีความมั่นใจสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และมีความต้องการที่จะได้รับคำตอบในขอบข่ายของปัญหานั้นๆ ด้วยกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ การเลือกหัวข้อที่อยู่ในความสนใจของนิสิต จะช่วยเป็นแรงจูงใจให้นิสิตสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร์ แก้วมณี (2551) ที่ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวและความพร้อมของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ทำงานแล้วเมื่อเรียนรายวิชาครบตามหลักสูตรก็กลับไปปฏิบัติงานตามเดิม จึงทำให้มีเวลาในการทำวิทยานิพนธ์น้อยลง และยังสอดคล้องกับธิดาพร ประทุมวี (2553) ที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยพบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เห็นด้วยในระดับมากในด้านของการบริหารจัดการตนเองของนักศึกษา

เป็นปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

2. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิตอยู่ในระดับมาก ในหัวข้อ การตัดสินใจเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนมาก เป็นผู้มีการกิจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ประจำควบคู่ไปกับการเรียน ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทุ่มเทให้กับการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ ในขณะที่ในการทำวิทยานิพนธ์ว่าจะมีมีงานทำหรือไม่มีงานทำ นิสิตจะต้องทุ่มเท มีความอดทน อุทิศเวลาให้อย่างต่อเนื่อง การที่ไม่มีการวางแผน หรือจัดสรรเวลาในการทำวิทยานิพนธ์จะส่งผลให้เกิดปัญหา และเป็นอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ที่จะส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ กัญญาวิวีร์ ปัทมดิลกและคณะ (2551) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นระดับมากเรื่อง การเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งนิสิตไม่สามารถเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตรงกับความรู้พื้นฐานและความสามารถของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตได้เริ่มทำวิทยานิพนธ์ในปีการศึกษาสุดท้าย หรือใกล้ครบระยะเวลาในการศึกษา โดยอาจได้หัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ตนเองไม่ถนัด ซึ่งจะมีปัญหาเรื่องระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ไม่เพียงพอสอดคล้องกับ ชิดาพร ประทุมวี (2553) ที่กล่าวว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้มีการกิจที่ต้องปฏิบัติหน้าที่งานประจำควบคู่ไปกับการศึกษา ทำให้ไม่มีเวลาที่จะทุ่มเทกับการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มที่ การไม่รู้จักรวางแผนและจัดสรรเวลา จึงกลายเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำ

วิทยานิพนธ์ และยังสอดคล้องกับทัศนศิริินทร์ สว่างบุญ และรัชนีวรรณ ตั้งภักดี (2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนิสิตมีความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาคือความรู้และทักษะการทำวิจัยของนิสิตและการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มาจากตัวนิสิตเองโดยเฉพาะความรู้และทักษะของนิสิต

3. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ในหัวข้อ ความสัมพันธ์ที่ติระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต และการยอมรับทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบุคคลอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ เวลาที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้กับนิสิต การให้คำแนะนำที่ดีของอาจารย์ที่ปรึกษา ประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่ทำวิทยานิพนธ์ การติดตามการเอาใจใส่และการให้กำลังใจของอาจารย์ที่ปรึกษา การตรงต่อเวลาในการนัดหมายของอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ที่ติระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิต การยอมรับทางวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อบุคคลอื่น ทักษะและเทคนิคในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา และความรวดเร็วในการตรวจงานวิจัยให้กับนิสิตซึ่งสอดคล้องกับชลกมล สอนองคุณ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับ

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่สรุปว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นส่วนประกอบสำคัญสำหรับนักศึกษาที่ต้องมีเวลาให้กับนักศึกษาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ และต้องมีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันกับนักศึกษา ไม่เกิดข้อขัดแย้ง และนักศึกษาคควรนำคำแนะนำต่างๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำไปปรับแก้ไขรูปแบบวิทยานิพนธ์ของตนเอง สอดคล้องกับ ภัฏญาวีร์ ปัทมดิลกและคณะ (2551) ที่ศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีปัญหาในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการให้คำแนะนำเรื่องการเขียนโครงการวิจัยและการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ รวมถึงสอดคล้องกับสมจิตร์ แก้วมณี (2551) ได้ศึกษาปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า มีปัญหาด้านคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษา มีทั้งภาระงานการสอน งานวิจัยและบริการวิชาการ ชุมชนภายนอกทำให้การตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ล่าช้า

4. นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีความคิดเห็นเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมากในหัวข้อ ความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขอแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขออนุมัติสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขออนุมัติ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขั้นตอนและกระบวนการในการทำวิทยานิพนธ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ความชัดเจนในการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความสะดวกและรวดเร็วในการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ และความชัดเจนของข้อปฏิบัติในการขออนุมัติสำเร็จการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนและเอกสารประกอบคำร้องในการดำเนินการมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมร มะนาวหวาน (2548) พบว่าการบริการวิชาการของสถาบันเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับนิสิตที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ ห้องสมุดที่เปิดให้บริการ นิสิตจะเข้าใช้บริการในช่วงระหว่างการทำวิทยานิพนธ์บ่อยมาก รวมทั้งการติดต่อกับบัณฑิตวิทยาลัยด้วย ดังนั้นความเพียงพอของข้อมูลที่ค้นคว้าและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ จึงมีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ หลักสูตรการศึกษา และประเภทของการทำวิจัย มีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะนิสิตส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ทำวิจัยวิทยานิพนธ์ประเภทการทดลอง ซึ่งนิสิตสามารถที่จะเดินทางติดต่อกับเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการวิทยานิพนธ์ รวมถึงสามารถที่จะออกเดินทางเพื่อเก็บตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ได้ สอดคล้องกับ ชลภมล สอนงคุณ (2548) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำวิจัย ประเภทการศึกษา ที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ด้านการประกอบอาชีพ พบว่ามีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย ส่วนปัจจัยด้านความรู้ทางวิชาการของนิสิต ด้านการบริหารจัดการตนเองของนิสิต ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไม่พบความแตกต่าง สอดคล้องกับธิดาพร ประทุมวิ (2553) ที่พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ที่มีอาชีพต่างกัน มีปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว และประกอบอาชีพมั่นคง สามารถบริหารจัดการตนเอง ในด้านการแบ่งเวลาเกี่ยวกับอาชีพ หรืองานที่ทำกับการทำวิทยานิพนธ์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้นิสิตสามารถสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของสังคม ผลการวิจัยสามารถเป็นสารสนเทศให้กับหลักสูตร ภาควิชา คณะ และบัณฑิตวิทยาลัยในการกำติดตามดูแล วางแผนปรับปรุงการทำงานในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดกับนิสิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ครอบคลุมบริบทต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ตลอดจนสามารถปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในระดับคณะเพื่อศึกษากรณีที่ไม่สำเร็จการศึกษาที่หลักสูตรระบุไว้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการทำวิทยานิพนธ์ รูปแบบการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกำหนดมาตรฐานในการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อความสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ.2552.กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาวีร์ ปัทมดิลก และคนอื่น ๆ. (2551). การศึกษาสภาพปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชลกมล สมองคุณ. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิต
ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- ทรงธรรม ชีระกุล.(2547).ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัย
ทักษิณ.สงขลา: สำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทัศนศิรินทร์ สว่างบุญ และรัชนีวรรณ ตั้งภักดี (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(1), 50-60,มกราคม – เมษายน.
- ธิดาพร ประทุมวี.(2553).ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมจิตร์ แก้วมณี. (2551). รายงานวิจัยปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์. ปัตตานี: คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อมร มะนาวหวาน. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

